

Παθητική Φωνή

Οριστική

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος	Συνοπτικός Μέλλοντας
θεωρούμαι	[θεωρούμουν] ¹	θεωρήθηκα	θα θεωρηθώ
θεωρείσαι	[θεωρούσουν]	θεωρήθηκες	θα θεωρηθείς
θεωρείται	θεωρούνταν(ε)	θεωρήθηκε	θα θεωρηθεί
θεωρούμαστε	[θεωρούμασταν]	θεωρηθήκαμε	θα θεωρηθούμε
θεωρείστε	[θεωρούσασταν]	θεωρηθήκατε	θα θεωρηθείτε
θεωρούνται	θεωρούνταν(ε)	θεωρήθηκαν/θεωρηθήκανε	θα θεωρηθούν

Εξακολουθητικός Μέλλοντας	Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος	Συντελεσμένος Μέλλοντας
θα θεωρούμαι	έχω θεωρηθεί	είχα θεωρηθεί	θα έχω θεωρηθεί
θα θεωρείσαι	έχεις θεωρηθεί	είχες θεωρηθεί	θα έχεις θεωρηθεί
θα θεωρείται	έχει θεωρηθεί	είχε θεωρηθεί	θα έχει θεωρηθεί
θα θεωρούμαστε	έχουμε θεωρηθεί	είχαμε θεωρηθεί	θα έχουμε θεωρηθεί
θα θεωρείστε	έχετε θεωρηθεί	είχατε θεωρηθεί	θα έχετε θεωρηθεί
θα θεωρούνται	έχουν(ε) θεωρηθεί	είχαν(ε) θεωρηθεί	θα έχουν(ε) θεωρηθεί

Υποτακτική

Εξακολουθητική	Συνοπτική	Συντελεσμένη
να θεωρούμαι	να θεωρηθώ	να έχω θεωρηθεί
να θεωρείσαι	να θεωρηθείς	να έχεις θεωρηθεί
να θεωρείται	να θεωρηθεί	να έχει θεωρηθεί
να θεωρούμαστε	να θεωρηθούμε	να έχουμε θεωρηθεί
να θεωρείστε	να θεωρηθείτε	να έχετε θεωρηθεί
να θεωρούνται	να θεωρηθούν	να έχουν(ε) θεωρηθεί

Άλλοι τύποι

[να θεωρούμουν]...
να θεωρήθηκα...
να είχα θεωρηθεί...

Προστακτική

Εξακολουθητική	Συνοπτική
–	θεωρήσου
–	θεωρηθείτε

Έτσι κλίνονται και τα: *αποτελώ, ζω, μπορώ, παρακαλώ, προσπαθώ, συγχωρώ* κ.ά.
(Προσοχή: Μερικά δε σχηματίζουν παθητική φωνή!)

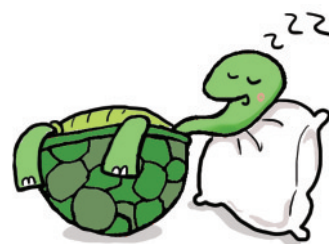
1. Οι τύποι σε αγκύλες δε χρησιμοποιούνται συχνά.

ΕΝΟΤΗΤΑ 10: Κάνω κάτι, παθαίνω κάτι ή βρίσκομαι σε μια κατάσταση

Μερικά ρήματα της Β΄ συζυγίας κλίνονται σύμφωνα και με τις δύο τάξεις. Έχουμε, δηλαδή:

ακολουθώ – ακολουθάς/ακολουθείς
– ακολουθάει/ακολουθεί

Τέτοια ρήματα είναι τα: ακολουθώ, κυκλοφορώ, προχωρώ, συζητώ, συμπαθώ, τηλεφωνώ, χωρώ κ.ά.

Τα ρήματα κοιμάμαι, λυπάμαι, φοβάμαι και θυμάμαι ακολουθούν τον σχηματισμό των ρημάτων της Β΄ συζυγίας – Τάξης 2, αλλά διαφέρουν σε αρκετούς τύπους του ενεστώτα και παρατατικού οριστικής (και της υποτακτικής):

Π.χ. κοιμάμαι – κοιμάσαι – κοιμάται – κοιμόμαστε – κοιμάστε – κοιμούνται
κοιμόμουν – κοιμόσουν – κοιμόταν – κοιμόμασταν – κοιμόσασταν – κοιμούνταν

Δ Σχηματισμός ρημάτων σε -άγω, -βάλλω

Να και κάτι που πρέπει να προσέξουμε: Μερικά ρήματα της γλώσσας μας σχηματίζονται με βάση το αρχαίο ρήμα **άγω**, που σημαίνει *οδηγώ*:

παράγω, προάγω, διάγω, περιάγω, διεξάγω, εισάγω, εξάγω κ.ά.

Τι σημαίνουν αυτά τα ρήματα;

Προσέχω πολύ στον σχηματισμό των ρημάτων αυτών. Όταν δηλώνω εξακολουθητικές – επαναλαμβανόμενες ενέργειες (όταν δηλαδή έχουμε εξακολουθητικό – επαναλαμβανόμενο ποιόν ενεργείας) χρησιμοποιώ το θέμα «αγ-».

Η χώρα μας θα εξάγει λάδι στην Ευρώπη για πολλές ακόμα δεκαετίες.

Ο γνωστός αρχιμουσικός το είχε πάρει απόφαση: «Θέλουμε να διεξάγουμε το Φεστιβάλ Μότσαρτ κάθε χρόνο...».

Όταν, όμως, δηλώνω συνοπτικές – στιγμιαίες ενέργειες (όταν δηλαδή έχουμε συνοπτικό – στιγμιαίο ποιόν ενεργείας), χρησιμοποιώ το θέμα «αγαγ-».

Την ερχόμενη εβδομάδα η χώρα μας θα εξαγάγει 500 τόνους λάδι στην Ευρώπη.

Ο γνωστός αρχιμουσικός συμπλήρωσε: «...φέτος όμως, λόγω οικονομικών προβλημάτων, δε θα διεξαγάγουμε το φεστιβάλ αυτό».

Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και με τα ρήματα που προέρχονται από το αρχαίο ρήμα **βάλλω**: περιβάλλω, διαβάλλω, καταβάλλω, υποβάλλω, επιβάλλω, αμφιβάλλω, προσβάλλω κ.ά.

Κι αυτά τι να σημαίνουν, άραγε;

Τα ρήματα αυτά σχηματίζουν τους εξακολουθητικούς – επαναλαμβανόμενους τύπους με το θέμα «βάλλ-».

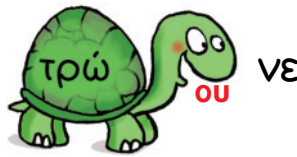
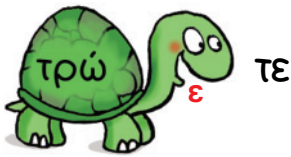
Η μητέρα περιβάλλει τα παιδιά της με αγάπη.
Ο Ορέστης ανέβαλλε συστηματικά το μάθημα της κιθάρας τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες.

Σχηματίζουν όμως τους συνοπτικούς – στιγμιαίους τύπους από το θέμα «βαλ-» (με ένα λάμδα λιγότερο).

Είμαστε σίγουροι ότι οι νέοι συνάδελφοί σου θα σε περιβάλουν με αγάπη, αμέσως μόλις αναλάβεις εργασία, την επόμενη Δευτέρα.
Ο Ορέστης ανέβαλε το μάθημα της κιθάρας χτες.

Ε. Συνηρημένα ρήματα

Ορισμένα ρήματα κλίνονται με καταλήξεις που προέρχονται από συναίρεση. Τα ρήματα αυτά λοιπόν τα λέμε **συνηρημένα**.

Ας σημειώσω την οριστική του ενεστώτα αυτών των ρημάτων για να μην μπερδεύομαι...

Οριστική Ενεστώτα			
τρώνω	λέω	ακούω	φταίω
τρώνω	λέω	ακούω	φταίω
τρως	λες	ακούς	φταις
τρώνει	λέει	ακούει	φταίει
τρώνμε	λέμε	ακούμε	φταίμε
τρώντε	λέτε	ακούτε	φταίτε
τρώνε	λένε	ακούνε	φταίνε

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν και τα ρήματα κλαίω, καίω, πάω.

ΣΤ. Ελλειπτικά, απρόσωπα & ανώμαλα ρήματα

Ελλειπτικά ρήματα

Μερικά ρήματα δε σχηματίζουν όλους τους τύπους. Συνήθως, τους λείπουν οι συνοπτικοί τύποι. Αυτά είναι τα:

ανήκω, είμαι, οφείλω, περιμένω, τρέμω, χρωστώ, ξέρω, μάχομαι, έχω, ευθύνομαι κ.ά.

Απρόσωπα ρήματα

Έχουν μόνο Γ΄ πρόσωπο ενικού και υποκείμενό τους δεν είναι κάποιο πρόσωπο, ζώο, πράγμα κτλ. (Ονομαστική Φράση) αλλά μια ολόκληρη πρόταση:

πρέπει → [να ψήσουμε τις πατάτες σε σιγανή φωτιά]

πρόκειται → [να πάω διακοπές τον Αύγουστο]

Μερικά προσωπικά ρήματα χρησιμοποιούνται ως απρόσωπα όταν δηλώνουν καιρικά ή φυσικά φαινόμενα. Στην περίπτωση αυτή δεν έχουν υποκείμενο:

βρέχει, νυχτώνει, χιονίζει, φέγγει, χαράζει, χειμωνιάζει, βροντάει, φυσάει

Ανώμαλα ρήματα

Το ρήμα *είμαι* κλίνεται ως εξής:

Το ρήμα <i>είμαι</i>				
Οριστική			Υποτακτική	
Ενεστώτας	Παρατατικός	Μέλλοντας		
είμαι	ήμουν(α)	θα είμαι	να είμαι	να ήμουν(α)
είσαι	ήσουν(α)	θα είσαι	να είσαι	να ήσουν(α)
είναι	ήταν(ε)	θα είναι	να είναι	να ήταν(ε)
είμαστε	ήμαστε/ήμασταν	θα είμαστε	να είμαστε	να ήμαστε/ήμασταν
είστε/είσαστε	ήσαστε/ήσασταν	θα είστε/είσαστε	να είστε/είσαστε	να ήσαστε/ήσασταν
είναι	ήταν(ε)	θα είναι	να είναι	να ήταν(ε)

Ορισμένα ρήματα σχηματίζονται με τρόπο που δεν μπορούμε να προβλέψουμε. Για τα ρήματα αυτά βλέπω τον πίνακα ανώμαλων ρημάτων στο παράρτημα του βιβλίου μου.

Τι θα θυμάμαι για... τα ρήματα

1. Τα ρήματα έχουν **πρόσωπο, αριθμό, χρονική βαθμίδα, ποιόν ενεργείας, χρόνο** και **φωνή**.
2. Τα ρήματα μπορεί να είναι **μεταβατικά, αμετάβατα** ή **συνδετικά**.
3. Το *έχω* λέγεται **βοηθητικό ρήμα** γιατί μας βοηθάει να σχηματίσουμε τους συντελεσμένους χρόνους.
4. Ανάλογα με τον τρόπο κλίσης τους, τα ρήματα χωρίζονται σε δύο **συζυγίες** (Α΄ και Β΄ συζυγία).

Τι να θυμάμαι όταν γράφω

- **-είτε, -ήστε, -ίστε**

Το Β΄ πληθυντικό πρόσωπο του ενεστώτα παθητικής φωνής των ρημάτων Β΄ συζυγίας – Τάξης 2 γράφεται με **ει** (θεωρείστε).

Το Β΄ πληθυντικό πρόσωπο συνοπτικής προστακτικής ενεργητικής φωνής των ρημάτων Β΄ συζυγίας – Τάξης 1 γράφεται με **η** (αγαπήστε).

Το Β΄ πληθυντικό πρόσωπο συνοπτικής προστακτικής ενεργητικής φωνής των ρημάτων Α΄ συζυγίας – Τάξης 4 (σε *-ίζω*) γράφεται με **ι** (δροσίστε).

- **άγω, βάλλω**

Τα ρήματα που έχουν ως βάση το αρχαίο ρήμα *άγω* σχηματίζουν τους εξακολουθητικούς – επαναλαμβανόμενους τύπους από το θέμα **αγ-** και τους συνοπτικούς – στιγμιαίους τύπους από το θέμα **αγαγ-**.

Τα ρήματα που έχουν ως βάση το αρχαίο ρήμα *βάλλω* σχηματίζουν τους εξακολουθητικούς – επαναλαμβανόμενους τύπους από το θέμα **βαλλ-** και τους συνοπτικούς – στιγμιαίους τύπους από το θέμα **βαλ-**.

ΕΝΟΤΗΤΑ 11

Δίνω περισσότερες πληροφορίες
για ανθρώπους, ζώα, πράγματα
και καταστάσεις με έναν
ακόμη τρόπο

Οι μετοχές

Πώς ήταν οι άνθρωποι στο θέατρο;
Ο Ορέστης και ο Βρασίδης ήταν **στενοχωρημένοι**, επει-
δή δεν μπορούσαν να παρακολουθήσουν την παράσταση.
Ο ταξιδιέτης ήταν **νευριασμένος** με την κυρία.
Η κυρία ήταν **θυμωμένη**.

Πώς έφυγαν από το
θέατρο;
Η κυρία με το τεράστιο καπέλο
έφυγε από την παράσταση
τρέχοντας.
Ο Ορέστης και ο Βρασίδης
έφυγαν **γελώντας**.

Οι παραπάνω λέξεις έχουν φτιαχτεί από
ρήματα:

θυμώνω → θυμωμένος
νευριάζω → νευριασμένος
τρέχω → τρέχοντας
γελώ → γελώντας

Προσέξτε
κάτι;

Οι λέξεις αυτές είναι **μετοχές**. Φτιάχνονται από ρήματα και τις χρησιμοποιούμε για να δώσουμε **περισσότερες πληροφορίες** είτε για το πώς γίνεται αυτό που περιγράφει το **ρήμα** είτε για κάποια **ονοματική φράση**.

Βλέπω ότι άλλες μετοχές κλίνονται και άλλες όχι.

Ο κ. Βρασίδης είναι **θυμωμένος**.

Η κυρία είναι **θυμωμένη**.

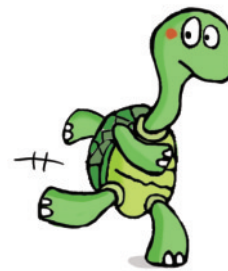
Το χελωνάκι είναι **θυμωμένο**.

Ο κ. Βρασίδης έφυγε **τρέχοντας**.

Η κυρία έφυγε **τρέχοντας**.

Το χελωνάκι έφυγε **τρέχοντας**.

ΜΕΤΟΧΕΣ → Είναι **κλιτές** (με κατάληξη -μενος, -μενη, -μενο) ή **άκλιτες** (με κατάληξη -οντας/-ώντας) λέξεις που παράγονται από ρήματα.

111 Κλιτή μετοχή

Δεν πρόφτασε να τελειώσει τη φράση της και το αγόρι έτρεξε στο κελάρι. Αναποδογύρισε ό,τι είχε εκεί. Δε βρήκε τίποτα. Τρεχάτος και **σκονισμένος** ανέβηκε στο πρώτο πάτωμα, άνοιξε ό,τι ντουλάπι, συρτάρι, σεντούκι ή κοφίνι βρίσκονταν στον πύργο, μα πάλι δε βρήκε τίποτα. Σαν γάτα σκαρφάλωσε στην όρθια ξύλινη σκάλα της σοφίτας κι εκεί, αφού σκάλισε παντού, χώθηκε

ως τη μέση σ' ένα παλιοσέντουκο, σαράβαλο, **μουχλιασμένο** και **σαρακοφαγωμένο**. Στο τέλος έβγαλε από κάτω από μια στοιβασμένη παλιόχαρτα **κιτρινιασμένα** και **ζαρωμένα**, ένα **κουρελιασμένο** μακρύ βιβλίο, με το εξώφυλλο **μισοφαγωμένο** από τα ποντίκια και τόσο σκονισμένο, που τα εξωτερικά χρυσά γράμματα μόλις διαβάζονταν πια.

Παραμύθι χωρίς όνομα, Π. Σ. Δέλτα

Η **κλιτή μετοχή** μοιάζει με το επίθετο, γιατί κατά κανόνα συνοδεύει ουσιαστικά και τα προσδιορίζει.

Φτιάχνω κλιτές μετοχές αν προσθέσω τις κατάληξεις **-μένος/-μένη/-μένο** στο ρήμα:

κιτρινίζω → **κιτρινισμένος, -η, -ο**
ζαρώνω → **ζαρωμένος, -η, -ο**

Οι κλιτές μετοχές κλίνονται όπως τα επίθετα σε **-ος, -η, -ο**.

Πολλές φορές, λέξεις που ξεκίνησαν ως κλιτές μετοχές γίνονται ουσιαστικά: **το κρατούμενο, τα χρωστούμενα, το ενδεχόμενο, το περιεχόμενο** κ.ά.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 29

Φτιάχνω στο τετράδιό μου κλιτές μετοχές από τα ρήματα:

νυστάζω, κουράζω, απελπίζω, ιδρώνω, κυκλώνω, κλαίω, πεινάω, διψάω

112 Άκλιτη μετοχή

– Σας παρακαλώ, μήπως ξέρετε πού είναι η οδός Ορφέως; Περπάτησα σ' όλους τους γύρω δρόμους **ψάχνοντας, ρωτώντας** και **διαβάζοντας** όλες τις πινακίδες, αλλά πουθενά! Ένας τροχονόμος με διαβεβαίωσε πως είναι κάπου εδώ κοντά. Δεν μπορώ να καταλάβω τι συμβαίνει.

– Η Ορφέως είναι χιλιόμετρα μακριά από δω. Τροχονόμο λέτε τον κύριο που στέκεται στη γωνία, **φορώντας** κράνος, **κρατώντας** μια σφυρίχτρα και **κουνώντας** τα χέρια του δεξιά αριστερά;

– Ναι, ακριβώς.

– Μα αυτός δεν είναι τροχονόμος. Γυμναστής είναι. Στέκεται εκεί **περιμένοντας** τους άλλους

ΕΝΟΤΗΤΑ 11: Δίνω περισσότερες πληροφορίες για ανθρώπους... με έναν ακόμη τρόπο

που τρέχουν μαζί του, **κάνοντάς** τους νόημα να βιαστούν. Φοράει το κράνος για προστασία. Μια γλάστρα από ένα μπαλκόνι προσγειώθηκε στο κεφάλι του τις προάλλες, **αφήνοντάς** του ένα τεράστιο καρούμπαλο. Ο καημένος! Από το χτύπημα φαίνεται δεν ξέρει τι λέει!

Η **άκλιτη μετοχή** προσδιορίζει το ρήμα όπως κάνει και το επίρρημα. Δηλαδή, μας δίνει περισσότερες πληροφορίες για τον τρόπο ή τον χρόνο που γίνεται η ενέργεια του ρήματος.

Φτιάχνω άκλιτες μετοχές αν κολλήσω την κατάληξη **-οντας/-ώντας** στο ρήμα:

διαβάζ-ω → διαβάζ + οντας = διαβάζοντας
ρωτ-ώ → ρωτ + ώντας = ρωτώντας

Η άκλιτη μετοχή ονομάζεται αλλιώς **γερούνδιο**.

Τι θα θυμάμαι για... τις μετοχές

1. Φτιάχνονται από ρήματα κι έχουν κατάληξη **-μένος, -μένη, -μένο** (η **κλιτή μετοχή**) και **-οντας/-ώντας** (η **άκλιτη μετοχή**).
2. Η κλιτή μετοχή κλίνεται όπως τα επίθετα σε **-ος, -η, -ο** και λειτουργεί όπως τα επίθετα (δηλαδή συνοδεύει ουσιαστικά και τα προσδιορίζει).
3. Η άκλιτη μετοχή λειτουργεί σαν επίρρημα (μας δίνει μια πληροφορία για τον τρόπο και τον χρόνο που γίνεται η ενέργεια του ρήματος).

Τι να θυμάμαι όταν γράφω

1. Η κατάληξη της κλιτής μετοχής γράφεται:
  - α) με **ωμέγα** όταν η μετοχή είναι παροξύτονη
π.χ. δηλ**ω**μένος, πληγ**ω**μένος, φαγ**ω**μένος
  - β) με **όμικρον** όταν η μετοχή είναι προπαροξύτονη
π.χ. εργαζ**ό**μενος, αυξαν**ό**μενος
(Εξαιρούνται μερικά ρήματα της Β' συζυγίας που σχηματίζουν προπαροξύτονη κλιτή μετοχή σε -όμενος, π.χ. τιμ**ώ**μενος.)
2. Η κατάληξη της άκλιτης μετοχής γράφεται:
  - α) με **ωμέγα** όταν τονίζεται
π.χ. γελ**ώ**ντας, ζητ**ώ**ντας, μι**λ**ώντας
  - β) με **όμικρον** όταν δεν τονίζεται
π.χ. τρέχ**ο**ντας, πίν**ο**ντας, τρώ**ο**ντας, λύν**ο**ντας